

Generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp: Når færre går i kirke til jul, glemmer vi vores næste

Kristeligt Dagblad

Af Birgitte Qvist-Sørensen, Generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp

17.12.2020

Med udsigt til, at langt færre får mulighed for at komme i kirke på grund af restriktioner og smitterisiko, er det denne jul svært for os at nå bredt ud med påmindelse om næstekærlighed og håb for alle mennesker, skriver generalsekretæren i Folkekirkens Nødhjælp

I julen fejrer vi, at et ganske særligt barn blev født. Stjernen lyste klart på nattehimmelen over stalden, og noget nyt og ukendt kunne begynde. Josef og Maria holdt det lille Jesus-barn i deres arme, og alt var forandret.

Den tysk-amerikanske tænker Hannah Arendt talte om, at ethvert nyt menneske er en ny begyndelse, noget hidtil uset og uprøvet, der i princippet kan ændre alt.

Men det kan være svært at tænke på en ny begyndelse og en lysende fremtid, når man står midt i en global krise, midt i en pandemi. Her er vores fokus på lige nu og her, for verden er usikker, og alt ændrer sig fra dag til dag og fra time til time. Hele verden har i det meste af 2020 befundet sig i undtagelsestilstand, nogle steder værre end andre, men ingen er gået fri.

I den situation har vi et helt naturligt fokus på egne behov og på vores allernærmeste. Af og til har vi mindet hinanden om samfundssindet, der gælder vores omgivelser, de ældre som bor alene, de syge og særligt udsatte herhjemme. Det har været livsbekræftende at mærke. Men overskuddet til at vise globalt samfundssind, til at få øje på den næste, som er længere væk, kan forståeligt nok blive trængt i baggrunden, når vi har travlt med at få vores egen hverdag til at hænge sammen.

Ved julens gudstjenester er der i kirker landet over tradition for at samle ind. Nogle steder til børn, som har behov for omsorg og støtte. Andre kirker samler ind til Folkekirkens Nødhjælps arbejde. I år med håbet som fortegn under overskriften ”Hold håbet op” med reference til Dy Plambecks stærke adventssalme i den nye udgave af Højskolesangbogen.

Men med udsigt til, at langt færre får mulighed for at komme i kirke på grund af restriktioner og smitterisiko, så er det denne jul svært for os at nå bredt ud med påmindelsen om næstekærlighed og håb for alle mennesker. Meget kan man bruge sociale medier til, men det får en særlig vægt, når vi slutter julegudstjenesten med en opfordring til konkret hjælp til mennesker i nød i verdens fattigste lande.

Mit ærinde er ikke at uddele dårlig samvittighed. Mit ærinde er at sætte verdens fattigste på dagsordenen her op til jul, hvor de fleste af os er mætte af politisk kommunikation om corona og nye restriktioner og tiltag, ja, måske lidt trætte af verdens larm i det hele taget.

For mig er det ikke enten-eller, men altid både- og, når det handler om ansvaret for vores medmennesker herhjemme og langt væk. Jeg har aldrig forstået, når nogen laver teologiske skel mellem vores nære næste og vores næste – vores nabo eller et menneske på den anden side af kloden, som har brug for hjælp til at komme på fode. For vi er nødt til at have blik for hinanden.

Hos Folkekirkens Nødhjælp mærker vi med taknemmelighed stor opbakning fra vores kirkelige opland og fra danskerne i det hele taget. Der gives geder i julegave, laves undervisningsforløb for efterskoleelever, og mange melder sig til at være frivillige som sogneindsamlere. Andre bruger frivillige timer uge efter uge i vores wefood- og genbrugsbutikker landet over.

Men vi er samtidig udfordret, fordi vores opfordring til at huske mennesker i nød ikke vil nå så mange i kirkerne i år. Sogneaftener og foredrag må aflyses, ligesom sogneindsamlingen i marts i år blev aflyst med to dages varsel på grund af nedlukningen af Danmark. Nødvendige restriktioner omkring kirkegang gør, at færre kirkegængere året igennem har mødt vores kollekter til fordel for verdens fattigste.

Og der er hårdt brug for hjælp, når en pandemi rammer dem, som i forvejen slås med ødelæggende klimaforandringer, dårlige sundhedssystemer eller mangel på fødevarer. Pandemien er som et forstørrelsesglas på verdens ulighed.

Folkekirkens Nødhjælp har fra pandemiens begyndelse ydet hjælp direkte og gennem partnere. Det har blandt andet været akut nødhjælp som vand, sanitet og hygiejne.

Da covid-19 for alvor tog fart i marts 2020, frygtede vi, at det ville lukke store dele af vores arbejde i Afrika, Mellemøsten og Asien ned. Muligheden for at rejse ud til eksisterende projekter blev med et fingerknips kraftigt reduceret.

Men med dedikerede ansatte ude på landekontorerne og gennem vores netværk af kirkelige og folkelige samarbejdspartnere har vi fundet nye måder at løse udfordringerne på.

Det er blevet ekstra tydeligt under pandemien, hvor vigtigt det er, at vi baserer vores nødhjælp på lokale kræfter. Som for 100 år siden, hvor den første opgave, Folkekirkens Nødhjælp tog på sig, var at hjælpe mennesker i nød i kølvandet af Første Verdenskrig.

Corona har allerede udløst en fødevarerkrise i mange lande. Risikoen for væbnede konflikter og social uro stiger i takt med, at mennesker mister deres arbejde, indtægt og sociale sikkerhedsnet.

Aftrykket fra pandemien kommer til at være langvarigt. Som FN meldte ud tidligere på året, kan nedlukning og økonomisk krise skubbe yderligere 150 millioner af verdens fattigste ud i endnu dybere fattigdom og sult.

Den økonomiske og sociale desperation ser desværre ud til at få voldelige og undertrykkende følgevirkninger. Ligesom vi ser det herhjemme, er vold mod kvinder og børn i mange udviklingslande steget under krisen på grund af de meget hårde nedlukninger med udgangsforbud.

Mange er derfor nødt til at opholde sig langt flere timer i hjemmet sammen med en voldelig mand.

FN vurderer, at op imod 47 millioner kvinder vil mangle prævention, fordi de ikke har adgang til apoteker. I et land som Sydsudan er den tragiske virkelighed, at flertallet af alle kvinder har været udsat for et seksuelt overgreb. I en række lande, hvor kvinder og piger ikke har de samme rettigheder som mænd, er der under pandemien også risiko for stigning i tvangsægteskaber, hvor unge piger giftes bort.

For at beskytte børn og kvinder samarbejder Folkekirkens Nødhjælp med præster og lokale trosbaserede organisationer om at udbrede budskaber i hjemmene om, at vold og overgreb er helt forkert.

Vi arbejder på at ændre de normer og den kultur, der gør, at nogle mænd tror, at det er i orden at slå og begå overgreb i deres familie.

Vi arbejder på at oplyse og uddanne kvinder i deres rettigheder, kombineret med støtte til at gøre dem økonomisk selvstændige – og dermed i stand til at bestemme over egen krop og skabe håb for en bedre fremtid.

Barnet i krybben er et symbol på håb og et fravær af tid, rum og skel. Det dyrebare menneskeliv på vores dyrebare klode til alle tider. Så enkelt og alligevel så svært.

Det er ikke bare en dråbe i havet, når vi hjælper vores næste. For det menneske, der modtager en håndsrækning, er der ingen tvivl om den verden til forskel, den gør.

Det har været et svært år. Lad os sammen holde håbet op og lade det gælde både- og for alle medmennesker, fjerne som nære, som har brug for håb og nyt mod på fremtiden.

Glædelig jul!